

Proč byl Jan Ámos Komenský velkou osobností našich dějin?

Vypracovala: Marie Kaucová
kategorie B
12 let
Jiráskova 1056
Ústí nad Orlicí

Gymnázium Ústí nad Orlicí
T.G. Masaryka 106, Ústí n. O.
třída – sekunda
ped. Mgr. Jiřina Doležalová
dolezalovaj@centrum.cz
465568520

Spisovatel, filozof, Učitel národů...

Je něco čím tato osobnost není?

Nedávno jsem si hledala něco o životě nejen filozofa a uznávaného spisovatele, ale i pedagoga Jana Ámose Komenského. Přebíhal mi mráz po zádech, když pomyslím, jakým utrpením musel projít. V jeho dvanácti letech mu zemřeli rodiče a dvě sestry. Později přišel o manželku a děti. Spálili mu všechny jeho knížky a už nikdy neviděl svou druhou ženu. Jako představitel jednoty bratrské se musel i schovávat před katolickou církví, aby ho nenašli. Přesto se o něm denně učíme. Proč?

Komenský je považován za zakladatele moderní pedagogiky a vyzval si přízvisko „Učitel národů“. V 17. století učení neznamenal tolik zábavy. Sám pronesl: *„Bylo tedy pro mládež trápením, když 1) měli každý den šest, sedm, osm hodin veřejných přednášek a cvičení a ještě k tomu několik hodin soukromých, 2) byli zasypáváni diktáty, pracováním úloh a velmi mnohým učením zpaměti až do omrzení, ba až k šílenství, jak jsme často viděli.“* Proto bezpochyby pomohl vylepšit výuku. Znáte pojem škola hrou?. Aby jen žáci nepapouškovali předepsané informace, počítali příklady, zkoušeli experimenty a hráli hry. Nepředstavujte si divadla jako dnes, často neměly děj ani nedávaly smysl. Sloužily jen k naučení nové látky, kde doporučoval postupovat od jednoduchého ke složitějšímu. Nakreslil i první obrázkovou učebnici na světě, aby děti zaujala, aby u čtení neusínaly, prostě úplný protiklad dnešní učebnice fyziky.

Napsal zhruba dvě stě knížek. Při požáru v Lešné mu jich spousta shořela, ale nejvíc ho mrzel „Poklad jazyka českého“, slovník, na kterém pracoval dlouhých čtyřicet let a ve kterém zachytil všechna česká slova. Jeho však nejnámějším dílem je Labyrint světa a ráj srdce. V první části poutník prochází světem a rozmýšlí se, ke komu se má přidat. Od průvodců Všudybuda a Mámení dostane růžové brýle. Na první pohled se zdá všechno nádherné, hezky uspořádané. Když si je nasadí tak, aby viděl skutečný svět, obklopuje ho zkaženost, nenávidění, závist a zlo. Nakonec se vrátí do svého srdce a setkává se s Kristem. Je přijat za člena rodiny Božích lidí. Celý příběh končí slavnou modlitbou: *„Pojďte, lidé, pojdte radostně, těš se Bohu, kdo jen ho znáš! Ač noha se ušine zcestně, Pán provede přece milostně až k sobě v nebe, sám Bůh náš.“* Pravděpodobně myslel na to, že i když někdy odbočíme na cestě k Bohu, on si nás vždycky najde a dovede až do ráje.

Ámos tady podává obraz o tehdejší společnosti a o chování člověka. Kritizuje pýchu prostřednictvím lidí, kteří chodili ve vysokých botách, aby se na ostatní mohli dívat z vysoka. Potkal i pokrytecké jedince, již měli na tváři larvu, a když se vzdálili od ostatních, sundali ji. Jakmile se ale přiblížili, opět si larvu nasadili. Zabýval se i pomíjivostí, nalezením smyslu života. My totiž nevíme, co se může stát zítra. Všechno může během jedné vteřiny skončit. Do nebe si s sebou nic nevezmeme, proto musíme žít tak, aby po nás zbyla nějaká památka, vzpomínka. Žít dobrým životem, snažit se svět udělat lepším místem. Učit se, zdokonalovat se a neustále získávat nové informace. Jan se tímto mottem řídil. Nikdy se nebál zkoušet nové věci.

Snažil se také zabránit válkám. Možná se ptáte, jak to chtěl dokázat? Odpověď je velice jednoduchá, vzděláním. Věřil, že když lidé budou studování, pochopí, že válčit je zbytečné. Zlepšil školský systém, pokusil se přimět každého vzdělávat se, dokonce i chudé, chtěl je přivést i k víře a povedlo se mu zapsat se do historie. Není báječný? Samozřejmě se říká „učení z nebe nespadá“, že? Ale u tohoto velikána bych si nebyla tak jistá. Chtěl svět změnit k lepšímu.